

Sygn. akt I UK 234/16

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania J. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w O.
z dnia 22 lutego 2016 r., sygn. akt IV Ua (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża ubezpieczonego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O., wyrokiem z 22 lutego 2016 r., oddalił apelację ubezpieczonego J. K. od wyroku Sądu Rejonowego w O. z 13 października 2015 r., w którym oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 11 września 2013 r. odmawiającej J. K. prawa do zasiłku chorobowego za okresy: od 19 czerwca 2010 r. do 15 listopada 2010 r.; od 19 stycznia 2012 r. do 18 lipca 2012 r.; od 19 lutego 2013 r. do 18 czerwca 2013 r. oraz prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okresy od 16 listopada 2010 r. do 30 listopada 2010 r.; od 1 lutego 2011 r. do 10 listopada 2011 r. oraz od 19 lipca 2012 r. do 15 grudnia 2012 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji wniósł ubezpieczony J. K., zaskarżając wyrok w całości i podnosząc, jako podstawy kasacyjne, naruszenie przepisów prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 17 ust. 1 i art. 22 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 159 ze zm.). Z uwagi na powyższego skarżący wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości przez zmianę zaskarżonej decyzji ZUS z 11 września 2013 r. i przyznanie ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego za sporne okresy; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i konieczność wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, a mianowicie, czy sformułowanie „wykonywanie pracy zarobkowej” użyte w art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, w przypadku osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą oznacza, że nie mogą one wykonywać żadnych czynności związanych z wykonywaniem tej działalności, a jeśli uznać, że dopuszczalne jest wykonywanie czynności o charakterze formalnym i nie powoduje to utraty prawa do zasiłku – na co wskazywałoby ostatnie orzecznictwo Sądu Najwyższego – to czy istotny jest rozmiar tych działań dla uznania, że prowadzący działalność gospodarczą wykonuje pracę zarobkową – innymi słowami, czy ma znaczenie, czy są one wykonywane w sytuacjach szczególnych i wyjątkowych, czy też mogą być wykonywane stale w celu uniknięcia konieczności zawieszenia działalności gospodarczej?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym elementem skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego warunku prowadzi

do uruchomienia procedury tzw. „przedsądu”, w czasie którego badaniu podlegają wyłącznie przesłanki enumeratywnie wymienione w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Wystąpienie choćby jednej z nich prowadzi do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W ten sposób przepisy Kodeksu postępowania cywilnego akcentują obowiązek wnoszącego skargę. Nie chodzi tu tylko o formalne odwołanie się do przesłanek przedsądu, lecz o przedstawienie argumentacji jurydycznej.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oznacza, że chodzi o zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W orzecznictwie ugruntował się pogląd, zgodnie z którym skarżący, powołując się na wystąpienie w sprawie zagadnienia prawnego, powinien je precyzyjnie i jasno sformułować, wskazać przepisy prawne, na tle stosowania których ono się wyłoniło, podać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen, a nadto wykazać, że jego rozwiązanie jest istotne nie tylko w rozpoznawanej sprawie, ale także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151). Wskazanie natomiast na potrzebę wykładni przepisów prawa jest zasadne wówczas, gdy istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Oznacza to, że przepis nie doczekał się jeszcze wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które skarżący powinien przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Na skarżącym ciąży obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje się na bogaty dorobek orzecniczy Sądu Najwyższego, co z jednej strony przeczy tezie o istotności przedstawionego zagadnienia prawnego,

jako zagadnienia nowego dotychczas nierozstrzygniętego, z drugiej zaś nie daje podstaw dla przyjęcia rozbieżności w orzecznictwie sądowym. Z dorobku orzeczniczego Sądu Najwyższego wynika, że wykładnia przepisu art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa pozwala stwierdzić, iż nie każda aktywność zawodowa przedsiębiorcy będzie kwalifikowana jako wykonywanie pracy zarobkowej. Należy odróżnić „pracę zarobkową” wykonywaną w ramach działalności gospodarczej przez osoby jednoosobowo prowadzące działalność, od czynności formalnoprawnych do jakich zobowiązana jest jako pracodawca (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 2003 r., II UK 76/03, OSNP 2004 nr 14, poz. 247). Pojęcie prowadzenie działalności gospodarczej obejmuje bardzo zróżnicowane postacie aktywności zarobkowej, od fizycznego wykonywania konkretnej pracy do prowadzenia przedsiębiorstwa rozumianego jako zarządzanie nim (podejmowanie decyzji gospodarczych). Nie każda więc aktywność zawodowa powoduje utratę prawa do świadczeń należnych na wypadek niezdolności do pracy. Jeżeli aktywność taka ogranicza się do wykonywania sporadycznych czynności zarządzających, samo podpisanie faktur przygotowanych przez zatrudnionych pracowników, nie przesądza o prowadzeniu działalności zarobkowej w rozumieniu powołanego wyżej przepisu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 października 2006 r., II UK 44/06, OSNP 2007 nr 19 - 20, poz. 295). Możliwość uznania, że nie dochodzi do utraty prawa do zasiłku chorobowego, w przypadku aktywności zmierzającej do osiągnięcia zarobku w czasie pobierania tego zasiłku, występuje tylko wówczas, gdy ma ona charakter incydentalny i wymuszony okolicznościami (por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 marca 2010 r., III UK 71/09, LEX nr 585848). „Pracą zarobkową” w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy nie są objęte formalnoprawne jedynie czynności ubezpieczonego, z czego wynika, że ocena, czy prowadzący działalność gospodarczą podjął pracę zarobkową w czasie korzystania z zasiłku chorobowego, zależy od okoliczności konkretnej sprawy, w tym zwłaszcza od rodzaju i zakresu prowadzonej działalności oraz rodzaju czynności, które wykonywał (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2012 r., II UK 186/11, LEX nr 1216851).

Sąd odwoławczy w rozpoznawanej sprawie zastosował przepis art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zgodnie z wyżej nakreśloną wykładnią, ustalając uprzednio, że czynności podejmowane przez ubezpieczonego nie były wykonywane sporadycznie, incydentalnie, czy też nie były wymuszone okolicznościami. Czynności polegające na podpisywaniu faktur nie sprowadzały się do czysto formalnego złożenia podpisu, a do merytorycznego ich sprawdzenia.

Mając powyższe na względzie, należy uznać, że w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, ani potrzeba wykładni przepisu prawa budzącego poważne wątpliwości, gdyż wykładnia normy będącej podstawą rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest spójna i utrwalona w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Najwyższy postanowił nie obciążać ubezpieczonego kosztami postępowania kasacyjnego.